

Сабадаш Інна Олександрівна, кандидат юридичних наук, докторант Інституту тваринництва НААН України, +38(068)606-63-33, inna.sabadash@tuta.com, ORCID ID: 0009-0001-5267-9153

*Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України
вул. Тваринників, 1-А, м. Харків, Харківська область, 61026 (Кулиничі)*

ДІАГНОСТИКА РИЗИКІВ ТА ЗАГРОЗ ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Анотація. Стаття пропонує комплексне теоретичне та методологічне дослідження діагностики правових ризиків та загроз у контексті високоволатильного світового ринку. У сучасну епоху «перманентної турбулентності» правова безпека вийшла за межі своєї традиційної ролі периферійної адміністративної функції, ставши фундаментальним стовпом інтегрованого управління ризиками підприємства. Дослідження досліджує еволюцію правового ризику від статичної категорії потенційних судових процесів до динамічного, багаторівневого явища, що включає законодавчі зміни, неоднозначності тлумачення та прогалини у дотриманні вимог. Спираючись на фундаментальні праці дослідників, окреслено ієрархічний зв'язок між «небезпекою», «загрозою» та «ризиком», де ризик розглядається як об'єктивна категорія та вимірювана ймовірність відхилення від очікуваних правових результатів. Центральним напрямком дослідження є застосування моделі VUCA до юридичної сфери. Такий підхід дозволяє глибше зрозуміти, як швидкі зміни в регуляторних парадигмах, зокрема впровадження Закону про цифрову операційну стійкість (DORA), Директиви ЄС про санкції (2024/1226) та законів про скринінг прямих іноземних інвестицій, перевизначають операційні межі для сучасного бізнесу. У дослідженні особлива увага приділяється унікальним викликам, з якими стикається Україна протягом перехідного періоду 2024–2026 років. Подвійність управління ризиками воєнного часу та одночасної гармонізації національного законодавства зі стандартами Європейського Союзу (такими як Закон про адміністративну процедуру та судова реформа) створює специфічний регуляторний ландшафт, який вимагає проактивних діагностичних інструментів. Наголошується на переході від реактивного «кризового управління» до проактивного стратегічного дотримання вимог, що базується на технологічному прогресі. Аналізується роль штучного інтелекту та тексто-орієнтованих індикаторів ризику (LRISK) як засобу досягнення моніторингу правового впливу в режимі реального часу. Зроблено висновок, що ефективна діагностика ризиків має бути ітеративним процесом, інтегрованим у стандарти ISO 31000:2018. Синтезуючи передовий міжнародний досвід зі специфікою ринків, що розвиваються, дослідження пропонує практичні рекомендації щодо впровадження надійних юридичних аудитів, систем комплаєнсу та стратегій управління контрактами. Здатність діагностувати та нейтралізувати юридичні загрози представляється не просто як оборонна необхідність, а як критичне джерело конкурентної переваги та інституційної стабільності.

Ключові слова: юридичний ризик, діагностика ризиків, операційна стійкість, комплаєнс, VUCA, DORA, санкції, європейська інтеграція.

Sabadash Inna, Candidate of Law, doctoral student of Livestock Farming Institute of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, +38(068)606-63-33, inna.sabadash@tuta.com, ORCID ID: 0009-0001-5267-9153

*Livestock Farming Institute of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine
1-A Tvarynnykyv Street, Kharkiv, Kharkiv region, 61026 (Kulynichi)*

DIAGNOSTICS OF LEGAL RISKS AND THREATS IN AN UNSTABLE MARKET ENVIRONMENT

Abstract. *The article provides a comprehensive theoretical and methodological investigation into the diagnostics of legal risks and threats within the context of a highly volatile global market. In the contemporary era of «permanent turbulence», legal security has transcended its traditional role as a peripheral administrative function, becoming a fundamental pillar of integrated Enterprise Risk Management. The study explores the evolution of legal risk from a static category of potential litigation into a dynamic, multi-layered phenomenon that includes legislative shifts, interpretation ambiguities, and compliance gaps. Drawing on the fundamental works of researchers, the hierarchical relationship between «danger», «threat», and «risk» are outlined where risk is treated as an objective category and a measurable probability of deviation from expected legal outcomes. A central focus of the research is the application of the VUCA framework to the legal domain. This approach allows for a deeper understanding of how rapid changes in regulatory paradigms – specifically the implementation of the Digital Operational Resilience Act, the EU Sanctions Directive (2024/1226), and Foreign Direct Investment screening laws – redefine the operational boundaries for modern businesses. The research pays particular attention to the unique challenges faced by Ukraine during the 2024–2026 transition period. The duality of managing wartime risks while simultaneously harmonizing national legislation with European Union standards (such as the Law on Administrative Procedure and judicial reforms) creates a specific regulatory landscape that requires proactive diagnostic tools. It is emphasized that the transition from reactive "crisis management" to proactive strategic compliance, powered by technological advancements. The role of Artificial Intelligence and text-oriented risk indicators (LRISK) is analyzed as a means to achieve real-time monitoring of legal exposure. It is concluded that effective risk diagnostics must be an iterative process integrated into the ISO 31000:2018 standards. By synthesizing international best practices with the specificities of emerging markets, the study offers practical recommendations for implementing robust legal audits, compliance systems, and contract management strategies. The ability to diagnose and neutralize legal threats is presented not merely as a defensive necessity but as a critical source of competitive advantage and institutional stability.*

Keywords: *legal risk, risk diagnostics, operational resilience, compliance, VUCA, DORA, sanctions, European integration.*

Постановка проблеми. У сучасному глобалізованому світі, де економічні системи перебувають у стані постійної турбулентності, питання правової безпеки суб'єктів господарювання набуває критичного значення. Нестабільне ринкове середовище, що характеризується високим рівнем невизначеності, швидкою зміною регуляторних парадигм та загостренням геополітичних конфліктів, безпосередньо трансформується у правові ризики та загрози. Процес управління ризиками підприємства сьогодні представляє провідну парадигму, яка підтримує організації у розвитку, оцінці та управлінні загрозами на рівні всієї структури. Організаційний

ризик є широким поняттям, що охоплює різноманітні проблеми – від забезпечення безпеки працівників і захисту конфіденційних даних до дотримання складних законодавчих норм і припинення фінансового шахрайства.

Правовий ризик в умовах нестабільності не є статичною категорією. Він динамічно еволюціонує разом із технологічним прогресом, зміною політичних векторів та трансформацією суспільних очікувань. Якщо раніше основна увага приділялася мінімізації наслідків невиконання контрактів або програшів у судах, то в реаліях 2024–2026 років фокус зміщується на превентивне виявлення регуляторних розривів, санкційних обмежень та комплаєнс-невідповідностей ще на етапі планування стратегічних операцій. Особливої актуальності ця проблематика набуває для держав, що перебувають у стані транзиту або відновлення, зокрема для України, яка проходить через складний процес адаптації національного законодавства до стандартів Європейського Союзу в умовах воєнного стану та геополітичної фрагментації.

Ефективна діагностика правових ризиків передбачає комплексне дослідження не лише чинних норм права, а й тенденцій судової практики, законотворчих ініціатив та міжнародних зобов'язань держави. У середовищі, яке описується концепцією VUCA (Volatility – волатильність, Uncertainty – невизначеність, Complexity – складність, Ambiguity – двозначність), правова система часто не встигає за темпами змін ринку, створюючи специфічні лакуни, де ризики є найбільш концентрованими. Діагностика в таких умовах виступає основою для зміцнення організаційної стійкості та прямування до успіху в умовах, коли навіть міцний бізнес може бути зруйнований раптовим зростанням процентних ставок або занепадом цілих галузей економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичне осмислення правового ризику пройшло тривалий шлях від розгляду його як побічного продукту господарської діяльності до визнання самостійною категорією стратегічного менеджменту. Фундаментальний внесок у розробку цієї теми зробив Роджер

Маккормік, чия праця «Legal Risk in the Financial Markets» стала наріжним каменем для розуміння правового ризику в фінансовому секторі. Маккормік аргументує, що правовий ризик є формою операційного ризику, який може виникати через недоліки в законодавстві або через дії самих ринкових акторів. Він виділяє два типи ризику: ризик, пов'язаний із судовими процесами (type 1), та ризик дефектів у транзакціях (type 2), наголошуючи на важливості передбачуваності юридичних рішень [1].

У контексті сучасного ризик-менеджменту важливою є праця Маккорміка та Стірса, яка досліджує ризик поведінки (conduct risk) та етичні аспекти в межах правового ризику, що особливо актуально після фінансової кризи та появи нових регуляторних стандартів. Науковці аналізують вплив таких скандалів, як маніпуляції з LIBOR, на формування нових вимог до відповідальності індивідуальних осіб у корпоративних структурах [2].

Українська наукова школа також активно досліджує природу ризику. В. В. Новіков та В. С. Боровікова у своїх працях розглядають ризик як об'єктивну категорію, пов'язану з можливістю втрати майнових або особистих немайнових благ. Вони акцентують увагу на тому, що правовий ризик полягає в можливості передбачення результатів юридичних рішень, де відхилення від очікуваного результату і є суттю ризику [3]. А. П. Бабій, розглядаючи проблему кваліфікації діяння, пов'язаного з ризиком, відмічає, що в самій ст. 42 КК України використовуються поняття «в умовах виправданого ризику» і «виправданий ризик», які є похідними від понять «ризик» і «ситуація (умови) ризику». На його думку, ризик виступає моделлю зняття суб'єктом невизначеності, способом практичного розв'язання протиріччя при неясному (альтернативному) розвитку протилежних тенденцій у конкретних обставинах [4].

Питання розмежування категорій «загроза», «ризик» та «небезпека» в підприємницькій діяльності було предметом дослідження Т. Семенютіної. Вона визначає загрозу як об'єктивно існуючий чинник середовища, незалежний від

поведінки суб'єкта, тоді як ризик є наслідком взаємодії суб'єкта з цим середовищем, що підвищує рівень небезпеки [5].

Сучасні методологічні підходи до аудиту та контролю в умовах євроінтеграції висвітлені в роботах С. В. Шульги, який досліджує розвиток теорії аудиту в контексті наближення до стандартів ЄС [6]. М. М. Василюк обґрунтовує концептуальні основи якості аудиту, що є критичним для достовірної діагностики правових ризиків [7]. Колективна монографія за редакцією О. А. Петрик присвячена питанням обліку, аналізу та аудиту в умовах сталого розвитку та євроінтеграційних процесів, що формує сучасний інструментарій для виявлення правових загроз [8].

Дослідження Елізабет Поллман та Дороті Лунд дають глибоке розуміння того, як правові інститути та культура орієнтують корпоративні рішення на інтереси акціонерів, створюючи специфічні ризики для інших зацікавлених сторін [9]. Крістоф Ван дер Елст аналізує дихотомію між підходами США та ЄС до внутрішнього контролю та управління ризиками, вказуючи на те, що законодавчі відповіді на корпоративні скандали (такі як закон Сарбейнса-Окслі в США) суттєво відрізняються від європейських підходів, що базуються на принципі «дотримуйся або пояснюй» [10].

У сфері фінансової стабільності та цифрових ризиків значущими є звіти Європейської Комісії, які підтверджують стійкість фінансового сектору ЄС завдяки впровадженню Digital Operational Resilience Act (DORA) [11]. Новітні дослідження також зосереджені на текстових інструментах вимірювання ризику (LRISK), які дозволяють кількісно оцінити вплив правових подій на інвестиційну активність компаній [12].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значний масив наукових праць, присвячених управлінню ризиками, динамічні трансформації 2024–2026 років сформували нові напрями, що потребують поглибленого дослідження:

- Предиктивна діагностика в умовах VUCA. Традиційні статичні методи аудиту не встигають за темпами оновлення санкційних режимів, що вимагає впровадження інструментів випереджального аналізу (зокрема показників LRISK).
- Цифрова стійкість та AI-ризик. Імплементация регламенту DORA (з 2025 р.) та інтеграція штучного інтелекту в юриспруденцію створили специфічні загрози та етично-правові колізії, які досі не мають системного методичного висвітлення.
- Специфіка правової невизначеності в Україні. Поєднання воєнних ризиків із масштабною адаптацією до стандартів ЄС (зокрема впровадження нової адміністративної процедури та судова реформа 2026 р.) генерує унікальні процедурні загрози, що потребують стратегічного аналізу.
- Дефіцит кількісних методів. У вітчизняній науковій школі зберігається домінування якісних підходів, що обмежує об'єктивність оцінки правової експозиції суб'єктів господарювання та розрахунок віддачі від інвестицій у комплаєнс-системи.

Метою статті є комплексне дослідження методологічних засад діагностики ризиків та загроз правового характеру в умовах нестабільного ринкового середовища, ідентифікація ключових чинників впливу в контексті глобальних змін 2024–2026 років, а також розробка практичних рекомендацій щодо впровадження ефективних систем правового комплаєнсу та аудиту для забезпечення стійкості суб'єктів господарювання.

Виклад основного матеріалу. Правовий ризик є багатогранним феноменом, який в умовах нестабільного ринку проявляється через неможливість точного передбачення юридичних наслідків управлінських рішень. Визнання ризику об'єктивною категорією дозволяє будувати системи його діагностики на основі вимірюваних параметрів [3]. Взаємозв'язок між небезпекою, загрозою та ризиком створює ієрархічну структуру, де небезпека є потенцією, загроза – конкретним наміром чи обставиною зовнішнього середовища, а ризик – імовірнісним вираженням можливих втрат [5].

Для глибокої діагностики необхідно розрізнити джерела правових ризиків, які

традиційно поділяються на внутрішні та зовнішні, аналіз яких представлено у табл.1.

Таблиця 1 – Характеристика джерел виникнення ризиків корпоративної безпеки за типами факторів

Тип фактора	Опис джерела	Приклади проявів у 2024-2026 рр.
Зовнішні фактори	Події поза безпосереднім контролем організації, зумовлені діями держави або ринку	Політичні кризи, макроекономічна нестабільність, раптові зміни в податковому законодавстві, санкційні режими
Внутрішні фактори	Елементи, пов'язані з операційною діяльністю та структурою управління фірми	Недостатня кваліфікація юридичного персоналу, дефекти в договірній базі, порушення внутрішніх регламентів комплаєнсу

Джерело: розроблено автором за [13].

Правовий ризик включає кілька критичних субкатегорій, кожна з яких потребує специфічних методів діагностики. Ризик законодавчих змін (legislative risk) виникає через несприятливі трансформації в існуючих законах, що змушує суб'єктів господарювання терміново адаптувати свою діяльність, часто з великими фінансовими витратами. Ризик тлумачення (interpretation risk) пов'язаний із неоднозначністю норм загального права, що призводить до помилкових управлінських рішень. Судовий ризик (litigation risk) проявляється в залученні організації до тривалих та вартісних юридичних процесів, результат яких є невизначеним [13].

Концепція VUCA – волатильність, невизначеність, складність та двозначність – стала визначальною для сучасного ризик-менеджменту. У правовому контексті ці характеристики набувають специфічного змісту. Волатильність правового середовища означає різкі коливання в регуляторних вимогах, що ми бачимо на прикладі швидкої еволюції санкційних списків [14]. Невизначеність проявляється у відсутності історичних прецедентів для нових ситуацій, таких як правове регулювання штучного інтелекту або відшкодування воєнних збитків.

Складність правових систем зумовлена взаємозв'язком численних рівнів

регулювання: національного, наднаціонального (ЄС) та міжнародного. Це створює середовище, де одна подія викликає ланцюгову реакцію в різних юрисдикціях. Двозначність виникає через нечіткість причинно-наслідкових зв'язків у глобальних ланцюгах постачання, де правова відповідальність може бути розмитою [14].

Для подолання цих викликів стратегічне управління правовими ризиками має перейти від реактивної моделі («гасіння пожеж») до проактивної. Компанії повинні використовувати свої юридичні знання як стратегічний інструмент для передбачення проблем. Текст-орієнтовані показники ризику (LRISK) дозволяють компаніям вимірювати свою експозицію до правових подій через аналіз транскриптів переговорів та офіційних звітів, що стає надійнішим індикатором майбутніх судових позовів, ніж традиційні звіти SEC [12].

Діагностика ризиків – це не одноразова акція, а ітеративний процес, інтегрований у систему управління відповідно до стандарту ISO 31000:2018. Ефективна система діагностики складається з наступних етапів:

1. Ідентифікація ризиків. Виявлення всіх потенційних джерел правових загроз. Це включає аналіз нових законодавчих ініціатив, перевірку контрагентів та аудит внутрішніх процесів.
2. Аналіз ризиків. Визначення ймовірності настання ризикової події та оцінка масштабу можливих наслідків (фінансових, репутаційних, операційних).
3. Оцінювання та ранжування. Порівняння результатів аналізу з рівнем ризик-апетиту компанії, визначеним керівництвом.
4. Вибір альтернатив та методів зниження. Розробка стратегій реагування: від уникнення ризику до його страхування або мінімізації через посилення комплаєнс-контролю.
5. Моніторинг та звітність. Постійний нагляд за змінами в правовому полі та документування ефективності вжитих заходів [15].

Важливим елементом діагностики є встановлення критеріїв оцінки ступеня ризику. Для державних органів контролю це включає оприлюднення відомостей про

ступінь ризику кожного суб'єкта господарювання, що підлягає нагляду, на основі шкали балів та вичерпного переліку показників.

Геополітична інстабільність останнім часом суттєво змінила ландшафт правових загроз. Світова економіка стикається з «геоекономічною конфронтацією», яка стала найбільш серйозним ризиком найближчих років. У цьому контексті виділяються три ключові напрями:

Санкційні режими стали безпрецедентно складними. У 2025 році Європейський Союз продовжує розширювати заходи проти агресорів, включаючи санкції проти енергетичного сектору та supply chain, що забезпечують військову промисловість. Важливим аспектом є судова практика ЄС: Суд ЄС підтвердив, що активи компаній, не включених до санкційних списків, можуть бути заморожені, якщо вони контролюються підсанкційними особами [16]. Це вимагає від бізнесу проведення глибокої діагностики кінцевих бенефіціарних власників (UBO).

Багато країн, включаючи Україну, запровадили або суттєво посилили механізми перевірки іноземних інвестицій у критичних секторах (енергетика, медицина, обробка даних). У 2025 році режим FDI став зрілим інструментом національної безпеки. Інвестори повинні враховувати можливість затримок у закритті угод та ризику необхідності впровадження коригувальних заходів для отримання дозволів.

Застосування Digital Operational Resilience Act (DORA) з січня 2025 року змусило фінансові установи ЄС кардинально переглянути підходи до управління ІКТ-ризиками та кібербезпекою [11]. Паралельно впроваджуються жорсткі вимоги до звітності зі сталого розвитку (CSRD/ESRS), що змушує компанії діагностувати правові ризики в контексті екологічних та соціальних факторів (ESG). Перелік міжнародних нормативних актів та трендів, що впливають на операційну діяльність підприємства, представлений у табл. 2.

Таблиця 2 – Вплив міжнародного регулювання на критерії діагностики бізнес-процесів

Регуляторний акт / Тренд	Сфера впливу	Ключова вимога для діагностики
DORA (EU 2022/2554)	Фінансовий сектор, ІТ-провайдери	Моніторинг ризиків третіх сторін (ІКТ), тестування на стійкість
Sanctions Directive (EU 2024/1226)	Міжнародна торгівля	Кримінальна відповідальність за обхід санкцій
FDI Screening Laws	М&А, критична інфраструктура	Перевірка походження капіталу та національної безпеки
CSRD / Green Bond Standard	Всі великі компанії, фінанси	Розкриття нефінансової інформації про вплив на довкілля

Джерело: розроблено автором за [11].

Для України період 2025–2026 років є критичним етапом трансформації. Діагностика правових ризиків тут ускладнюється поєднанням воєнних загроз та необхідності виконання жорстких вимог щодо вступу до ЄС.

Впровадження Закону «Про адміністративну процедуру» є наріжним каменем реформи державного управління. Це змінює те, як видаються дозволи, проводяться перевірки та приймаються рішення органами влади, посилюючи захист прав бізнесу. Проте перехідний період створює ризики процедурних помилок та необхідності узгодження галузевого законодавства (податкового, митного, земельного) із загальною процедурою.

Завершення судової реформи та велике оновлення суддівського корпусу у 2026 році є пріоритетом для стабілізації інвестиційного клімату. Діагностика ризиків для іноземних інвесторів часто фокусується на незалежності судів та ефективності антикорупційних заходів. Громадянське суспільство та міжнародні партнери наголошують, що без реформи Верховного Суду існує ризик симуляції змін, що може сповільнити реконструкцію [17].

Національний банк України (НБУ) продовжує фазове розгортання валютної лібералізації, що є позитивним сигналом для капіталу. Однак існуючі обмеження на транскордонні потоки все ще вимагають від інвесторів детальної перевірки

фінансових моделей. Фіскальна стабілізація через зміцнення внутрішніх доходів є ключовим завданням економічної безпеки на 2026 рік [18].

На підставі вищезазначеного можна стверджувати, що діагностика ризиків втрачає сенс без ефективних інструментів їх нейтралізації. З огляду на це провідними практиками можна вважати:

1. Юридичний аудит. Регулярне проведення аудиту дозволяє не лише мінімізувати фінансові втрати та штрафи, а й забезпечити стійкість до перевірок контролюючих органів. В умовах війни особливого значення набуває аудит активів на пошкоджених або окупованих територіях, що вимагає специфічних бухгалтерських оцінок.

2. Комплаєнс-системи. Ефективне впровадження комплаєнсу сприяє підвищенню прозорості бізнес-процесів і зміцненню довіри з боку міжнародних партнерів. Комплаєнс еволюціонував від простого юридичного інструменту до стратегічної функції управління репутацією.

3. Управління контрактними ризиками. В умовах кризи організації повинні переглядати договори на предмет наявності захисних положень: застережень про форс-мажор, положень про відшкодування збитків (indemnification) та обмеження відповідальності.

4. Діагностика кадрових ризиків. Під час мобілізації бізнес стикається з критичними загрозами втрати персоналу. Управління цими ризиками через правові механізми бронювання та кадрову безпеку є необхідною умовою виживання підприємства.

Крім того, у 2025 році штучний інтелект (AI) став невід'ємною частиною юридичної функції [19]. AI використовується для автоматизованого скринінгу санкцій, аналізу великих масивів судових рішень та виявлення аномалій у контрактах. Це дозволяє проводити діагностику в режимі реального часу, що критично важливо для ринків, що швидко змінюються. Однак використання AI саме по собі породжує правові ризики, пов'язані з конфіденційністю даних та етичними

стандартами, що вимагає розробки відповідних політик використання технологій.

Висновки. Діагностика ризиків та загроз правового характеру в сучасних умовах є складним, багатовекторним процесом, що вимагає від суб'єктів господарювання не лише глибоких юридичних знань, а й стратегічного бачення глобальних трендів. Нестабільність ринкового середовища 2024–2026 років, зумовлена геополітичними конфліктами, енергетичними кризами та швидкою цифровізацією, робить правову безпеку фундаментом організаційної стійкості.

Науковий огляд та аналіз поточної ситуації дозволяють сформулювати наступні висновки:

– Правовий ризик перестав бути суто юридичною категорією і став невід'ємною частиною інтегрованого ризик-менеджменту підприємства (ERM). Його діагностика повинна базуватися на об'єктивних вимірюваних показниках та постійному моніторингу зовнішнього середовища.

– Застосування концепції VUCA дозволяє організаціям краще адаптуватися до волатильності та невизначеності через розвиток гнучкості (agility) та використання предиктивної аналітики (наприклад, інструментів LRISK).

– Ключовими зонами правових загроз є санкційний комплаєнс, скринінг іноземних інвестицій та цифрова операційна стійкість (DORA). Нехтування цими аспектами може призвести не лише до фінансових втрат, а й до повної втрати ринкових позицій або кримінальної відповідальності.

– Для України процес євроінтеграції виступає одночасно як потужний стабілізатор правового поля та як джерело нових ризиків адаптаційного періоду. Реформа адміністративної процедури та судової системи є критичними факторами зниження правової невизначеності для бізнесу.

– Ефективна мінімізація правових загроз потребує впровадження комплексних систем юридичного аудиту та комплаєнсу, посилені сучасними технологіями (AI), що дозволяє перетворити управління ризиками на джерело конкурентної переваги.

Успіх суб'єктів господарювання в умовах нестабільності залежить від їхньої здатності інтегрувати правову діагностику в щоденні процеси прийняття рішень, забезпечуючи передбачуваність результатів навіть у найбільш непередбачуваному середовищі. Надалі дослідження мають зосередитися на розвитку кількісних методів оцінки правового ризику та гармонізації стандартів комплаєнсу в межах глобальних ланцюгів вартості.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. McCormick R. *Legal Risk in the Financial Markets*, 2006, Oxford, UK: OxfordUniversity Press, P. 297.
2. McCormick R., Stears Ch. *Legal and Conduct Risk in the Financial Markets*, 2018. Oxford, UK : OxfordUniversity Press, P. 647.
3. Новіков В. В., Боровікова В. С. До питання про сутність ризиків у праві. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*, 2018. №1. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/422/1/06.pdf>.
4. Бабій А. П. Діяння, пов'язане з ризиком у кримінальному праві України. *Правова держава*, 2002. № 5. С. 167–173. URL: <https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ffbb1711-4639-44cb-b55c-cd3fc671094e/content>.
5. Семенютіна Т. В. Економічні ризики, небезпеки, загрози: сутність та взаємозв'язок. *Економічний простір*, 2012. № 68. С. 106–113. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/escpro_2012_68_13.
6. Шульга С. В. *Розвиток теорії та методології аудиту в Україні в контексті процесів євроінтеграції: монографія*. Київ : Видавець Позднишев, 2019. 440 с.
7. Василюк М. М. *Концептуальні основи якості аудиту: монографія*. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2019. 588 с.
8. *Аудит в умовах сталого розвитку: колективна монографія* / О. А. Петрик, Н. В. Гойло, І. І. Матієнко-Зубенко, І. О. Мариніч, ін.; за загальною редакцією проф. О. А. Петрик. Київ : КНЕУ, 2021. 231 с.
9. Pollman E., Lund D.S. *The Corporate Governance Machine*. *Columbia Law Review*. Vol. 121. P. 2563, 2021. DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3775846>.
10. Van der Elst Ch., van Daelen M. *Risk Management in European and American Corporate Law*. ECGI, Law Working Paper № 122/2009. URL: https://www.ecgi.global/sites/default/files/working_papers/documents/SSRN-id1399647.pdf.
11. *Commission report confirms resilience of the EU financial sector*. European Commission. 13.03.2026. URL: https://finance.ec.europa.eu/news/commission-report-confirms-resilience-eu-financial-sector-2026-03-13_en.
12. Dean Ryu. *The Pricing and Economic Impact of Legal Risk*. Job Market Paper. 28.12.2025. URL: <https://www.aeaweb.org/conference/2026/program/paper/zri9S9Nt>
13. Kaup S. *Managing the Legal Risk of a Business Client*. *European Research Studies Journal*. 2024. Vol. XXVII, Iss. 3, URL: <https://ersj.eu/journal/3802/download/Managing+the+Legal+Risk+of+a+Business+Client.pdf>.
14. Bird R.C. *Strategic Legal Risk Management. Managing Complexity and Ambiguity*. *Legal Knowledge in Organizations A Source of Strategic and Competitive Advantage*, Cambridge University

Press, 2025. pp. 177–201. DOI: <https://doi.org/10.1017/9781009596664.010>.

15. Роголь Г. Управління ризиками відповідно до стандарту ISO 31000:2018. 2023. URL: <https://qualityexpert.com.ua/articles/657421-upravlinnya-ryzykamy-vidpovidno-do-standartu-iso-310002018>

16. Russia/Ukraine Sanctions Update - Month of March 2026 / Soliman T. A., Hungerford J., Kendler T. [and others]. Mayer Brown, 2026. March 31. URL: <https://www.mayerbrown.com/en/insights/publications/2026/03/russia-ukraine-sanctions-update>.

17. Cinciripini L. EU Reforms for Ukraine's Recovery: Lessons from the URC. Istituto Affari Internazionali, 2025. URL: <https://www.iai.it/en/publications/c05/eu-reforms-ukraines-recovery-lessons-urc2025>

18. Ризики для економічної безпеки України у 2026 році. Швидка експертна оцінка. Грудень 2025 р. НІСД. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2026-01/ekbezpeka-proekt_gotove.pdf

19. XV Форум корпоративних юристів (юрисконсультів): професійні виклики та рішення. *Юридична Газета*. 19.02.2026. URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/-xv-forum-korporativnih-yuristiv-yuriskonsultiv-profesiyini-vikliki-ta-rishennya.html>.

REFERENCES:

1. McCormick R. (2006). *Legal Risk in the Financial Markets*. Oxford University Press.
2. McCormick R., Stears Ch. (2018). *Legal and Conduct Risk in the Financial Markets*. Oxford University Press.
3. Novikov V. V., Borovikova, V. S. (2018). Do pytannia pro sutnist ryzykiv u pravi [On the issue of the essence of risks in law]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, 1. Retrieved from <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/422/1/06.pdf>.
4. Babii A. P. (2002). Diiannia, pov'iazane z ryzykom u kryminalnomu pravi Ukrainy [An act related to risk in the criminal law of Ukraine]. *Pravova derzhava*, 5. 167–173. Retrieved from <https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ffbb1711-4639-44cb-b55c-cd3fc671094e/content>.
5. Semeniutina T. V. (2012). Ekonomichni ryzyky, nebezpeky, zahrozy: sutnist ta vzaiemozviazok [Economic risks, dangers, threats: Essence and relationship]. *Ekonomichnyi prostir*, 68., 106–113. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2012_68_13 [in Ukrainian].
6. Shulha S. V. (2019). *Rozvytok teorii ta metodolohii audytu v Ukraini v konteksti protsesiv yevrointehratsii* [Development of audit theory and methodology in Ukraine in the context of European integration processes]. Vydavets Pozdnyshchuk.
7. Vasyliuk M. M. (2019). *Kontseptualni osnovy yakosti audytu* [Conceptual foundations of audit quality]. Vydavnyk Kushnir H. M. [in Ukrainian].
8. Petryk O. A., Hoilo N. V., Matiienko-Zubenko I. I., Marynych I. O. (2021). *Audyt v umovakh staloho rozvytku* [Audit in the conditions of sustainable development] (O. A. Petryk, Ed.). KNEU [in Ukrainian].
9. Pollman, E., & Lund, D. S. (2021). The Corporate Governance Machine. *Columbia Law Review*, 121, 2563. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3775846>.
10. Van der Elst Ch., van Daelen M. (2009). *Risk Management in European and American Corporate Law* (Law Working Paper № 122/2009). ECGI. Retrieved from https://www.ecgi.global/sites/default/files/working_papers/documents/SSRN-id1399647.pdf.
11. European Commission. (2026, March 13). *Commission report confirms resilience of the EU financial sector*. Retrieved from https://finance.ec.europa.eu/news/commission-report-confirms-resilience-eu-financial-sector-2026-03-13_en.
12. Ryu D. (2025, December 28). *The Pricing and Economic Impact of Legal Risk* [Job Market Paper]. American Economic Association. Retrieved from <https://www.aeaweb.org/conference/2026/program/paper/zri9S9Nt>.

13. Kaup S. (2024). Managing the Legal Risk of a Business Client. *European Research Studies Journal*, 27(3). Retrieved from <https://ersj.eu/journal/3802/download/Managing+the+Legal+Risk+of+a+Business+Client.pdf>.
14. Bird R. C. (2025). Strategic Legal Risk Management: Managing Complexity and Ambiguity. In *Legal Knowledge in Organizations: A Source of Strategic and Competitive Advantage* (pp. 177–201). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781009596664.010>.
15. Rohol H. (2023). *Upravlinnia ryzykamy vidpovidno do standartu ISO 31000:2018* [Risk management according to the ISO 31000:2018 standard]. Retrieved from <https://qualityexpert.com.ua/articles/657421-upravlinnya-ryzykamy-vidpovidno-do-standartu-iso-310002018>.
16. Soliman T. A., Hungerford J., Kendler T. (2026, March 31). *Russia/Ukraine Sanctions Update - Month of March 2026*. Mayer Brown. Retrieved from <https://www.mayerbrown.com/en/insights/publications/2026/03/russia-ukraine-sanctions-update>.
17. Cinciripini L. (2025). *EU Reforms for Ukraine's Recovery: Lessons from the URC*. Istituto Affari Internazionali. Retrieved from <https://www.iai.it/en/publications/c05/eu-reforms-ukraines-recovery-lessons-urc2025>.
18. National Institute for Strategic Studies (NISS). (2025, December). *Ryzyky dlia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy u 2026 rotsi. Shvydka ekspertna otsinka* [Risks for the economic security of Ukraine in 2026. Rapid expert assessment]. Retrieved from https://niss.gov.ua/sites/default/files/2026-01/ekbezpeka-proekt_gotove.pdf.
19. Yurydychna Hazeta. (2026, February 19). *XV Forum korporatyvnykh yurystiv (yuryskonsultiv): profesiini vyklyky ta rishennia* [XV Forum of corporate lawyers (legal advisers): Professional challenges and solutions]. Retrieved from <https://jur-gazeta.com/golovna/-xv-forum-korporativnih-yuristiv-yuriskonsultiv-profesiyni-vikliki-ta-rishennya.html>.

Стаття надійшла до редакції: 03.03.2026; рецензування: 19.03.2026;

прийнята до публікації 27.03.2026. Автори прочитали і дали згоду рукопису.

The article was submitted on 03.03.2026; revised on 19.03.2026; and accepted for publication on 27.03.2026. The authors read and approved the final version of the manuscript.